

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 17. Divitiæ quomodo tractandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

§. XVI.

Divitiæ sunt origo discordiarum.

Unae facta est rixa. Gen. 13. 7. S. Chryf. hom. 37. Aucta sunt armenta, multiplicati reges, affluxerunt divitiæ multæ; & statim difcenditur concordia. Antea erat pax, & charitati vinculum; nunc rixa, & contentio: ubi enim meum, & tuum, illic omne litium genus. Hinc de primis Christianis Act. 4. 32. *multitudo nis credentium erat cor unum.* Causa subditur: *erant illis omnia communia.* Cornelius hic.

Ne irascamini in via. Gen. 45. 24. Cur hoc dixit iis, in quibus vidit tantam concordiam, ut omnes pro Benjamin liberando se obtulerint in captivitatem? *Omnes servi sumus Domini mei.* Gen. 44. 16. Quæ ergo suspicio iræ? Dederat eis plaustra, & cibaria in itinere. &c. Gen. 45. 21. Scivit pecuniam esse matrem discordiarum. Stengelius t. 3. div. judic. cap. 5.

Nolite possidere aurum, neq. argentum. Matth. 10. 9. S. Ambr. l. de Joseph c. 13 ob id misit Discipulos, suos sine sacculò, sine virgâ, sine pecuniâ; ut & instrumenta discordiarum, & incentiva eriperet ultionis. Pardani monetis duos gallos inter se pugnantem insculpsere: significantes, omnium discordiarum radicem, pecuniam esse. Alex. ab Alex. l. 4. c. 15.

Da mihi portionem substantiæ Luc 16 Vide superius hoc titulo §. 11. Num. 2. Ex Novo.

§. XVII.

Divitiæ quomodo tractandæ, & impendendæ?

Num. I.

Superflua sunt pauperum.

Quod superest, date elemosynam. Luc. 11. 41. Græcè, *quod superest, inextensia.* id est, ut explicat Theophylactus, ea, quæ insunt cordi vestro; id est, quibus affixum est cor vestrum, scilicet opes. Cornelius hic.

Colligite fragmenta; Jo. 6. 12. Docet locus, colligenda fragmenta, id est, quæ superfunt, ut pauperibus donentur. Heu! quot pereunt fragmenta, quot pecuniæ hominum; qui opes suas in canes, equos, bombycinas vestes, lautos cibos, ludos, feminarumque turpissimum obsequium, impendunt; pauperes nudos minime curant. Libet, quamvis cum impio Juda, exclamare: *ut quid perditio hac?* Potuerunt opes vestræ venundari Christo magno pretio, & dari pauperibus. Barradius hic. Volebat assuefacere turbas, ut nihil superflui retineant; sed id omne alienæ fami sponte cedant. Lex hæc creatis rebus omnibus à Creatore imposta. Cum cælum aridam, & sitientem terram, pluvijs recreat; absorbet, & bibit illa, quantum ad restaurandas humidi radicalis vires sufficit; quidquid abundat, aliò derivat, & a-

Polyanik. Sacr. Tom. I.

lienæ utilitati transmittit. Cum vitis, vel alia planta, sac humoris attraxit, reliquum vicini palmi, & sitienti ramo, facillè indulget. Quid mirum ergo? Si Christus populum, quem ad satietatem, & delicias usque pavit, eadem lege teneri voluit. Paulus Segneri s. 21. die Ven. D. 3. Quadr.

Cætera, quæ superflua jacent, aliorum sunt necessaria. Superflua divitum, necessaria pauperum. Res alienæ possidentur, cum superflua possidentur. Sanct. Augult. in Psalm. 147.

Incaustum se innocentes putant, qui commune Dei munus sibi privatum vindicant. Qui, cum accepta non tribuunt, in proximorum nece grassantur: quia tot quotidie pene perimunt, quot morientium pauperum apud se subsidia abscondunt. Nam cum quælibet necessaria indigentibus ministramus; sua illis reddimus, non nostra largimur. S. Gregor. l. pastor. curæ c. 22 p. 3.

Quæcumque Deus, excepto mediocri, & rationabili, victu, & vestitu; sive de quacunque militia, sive de agricultura, contulerit; non tibi specialiter dedit, sed per te pauperibus eroganda transmisit. Si nolueris dare; noveris, teres alienas auferre. S. Cæsarius Arelat. hom. 14. de Verb. Apost.

Cur dives es, ille pauper? profectò non ob aliam causam, nisi ut tu benignitatis, ac fidelis administratoris, præmium recipias; ille verò patientiæ maximè mercede honoretur. Sanct. Basilius serm. in divit. avar.

Efuriens est panis, quem retines; nudi est vestis, quam in arca custodis; discalceati calceus, qui apud te marcescit: egentis argentum, quod tu in terram fodis. Denique tot adfers injuriam hominibus, quot deseris, cum juvare possis. Id. ib.

Clamant nudi, clamant famelici; conqueruntur, & dicunt: dicite Pontifices; non quidem in sancto, sed freno, quid facit aurum? nostrum est, quod effunditis; nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis: vita nostra credit vobis in superfluas copias. Nostris necessitatibus detrahitur, quidquid accedit vanitatibus vestris. S. Bern. ep. 42. Vide plura hic ante medium.

Multa per totam vitam temerè disperduntur, quæ, vel sola, pauperum indigentia succurrere potuissent. Clarius l. 2. orat. 10.

Num. II.

Divitiarum administrator es, non Dominus.

Veniat Dilectus in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum. Cant. 5. 1. Erudimini, qui possidetis terram. Divitiæ, quas tenetis, vestræ non sunt, sed Dei opum dispensatores estis, non domini. Porro cum sponsam in cellaria induxit; non ad rapinam, & luxum; sed ad elemosynam, invitavit, Cant. 2. 4. *ordinavit in me charitatem.*

Ppp 2

1atem.

tatem. Oliva t. 2. Strom. §. Introduxit me rex.

Redde rationem villicationis tuae. Luc. 16. 2. Hoc discimus, quod non sumus domini divitiarum: nihil enim habemus proprium; sed dispensatores alienarum rerum sumus, quæ à Domino nobis concredita sunt, ut illas bene dispensemus, sicut ipse imperat. Theophylactus hic. Qui hæc temporalia bona sic expendunt, quod non quærant in eis meritum salutis, sed solatium carnis; temporalia non dispensant ad modum boni villici, sed dissipant ad modum filij prodigi. Tunc autem hic villicus apud Dominum diffamatur, quando clamor pauperum ascendit ad Dominum. Sanct. Bonav. hic.

Soli Deo hæc vox competit *meum.* Philo Jud. alleg. sacr. leg. l. 2.

Num. III.

Divitijs bene utere.

Melius est bonum nomen quam divitiæ multa. Prov. 22. 1. Si ergo & tu gloriam ex divitijs quæris; cognosce, quia melius est, mille filiorum, quos per misericordiam filios acquisieris, patrem vocari, quam mille aurcorum Dominum dici. Et considera, quanta tibi tum erit gloria; cum te omnis ille populus, qui ex promptuarijs tuis passus est, & refectus, pro tribunali magni illius, & iustissimi Judicis, cætervâ conspiciante circumdabit, postorem te suum, ac tutorem pium, & misericordiam patrem, omni gratiarum voce testabitur. Sanct. Ambr. l. 82.

Sicut lilium inter spinas. Cant. 2. 2. Potest hoc etiam intelligi de spinis, quæ Mundo rosæ apparent. Hinc Abraham, Isaac, Jacob, Job, David, & alii, utriusque sexus, divitijs utentes, lilia fuere inter spinas. Non tam ipsæ divitiæ spinæ sunt, quam earum concupiscentia. de Ponte hic.

Nemo potest duobus dominis servire. Matth. 6. 24. Non dixit Dominus, qui habet divitias, sed qui servit: qui enim divitiarum servus est, divitias custodit ut servus; qui autem servitutis excussit jugum, distribuit eas ut dominus. S. Hieron. Job dives erat, non tamen pecuniæ serviebat, sed habebat divitias, eisque, ut congruit, imperabat: nec erat famulus earum, sed dominus. S. Chryl. hom. 22. in Matth. Dicitur ille servire mammonæ, in cuius affectu divitiæ dominantur. Avaritia est *idolorum servus.* Ephes. 5. 5. Unde Glossa non ait, habere divitias, sed servire. S. Bonav. hic.

Qui autem seminatus est in spinis. Matth. 13. 22. Comparat hic Dominus divitias spinis. Quia si manus extensæ sunt, & aperta, supra se spinas habere possunt, quin eis officiant: si autem manus coarctantur, statim spinæ pungunt. Sic etiam potest Christianus habere divitias, quin animam lædant; si habet manus in pauperes apertas. Si avaritia coarctat, certè lædent. Diez. Dom. Sexag.

Divitiæ sunt serpenti similes: quem si quis nescit inoffensè eminus accipere, bestiam sine periculò summâ caudâ appendens, ea manu circumplicabitur, & mordebit. Pulchrè callent serpentum inslar repentis divitiæ, dum à perito, vel imperito, apprehenduntur, inharere, & mordere. Clem. Alex. l. 3. paedag. c. 6.

Non solum spirituales opes, & dona cœlestia, Deo donante, capiuntur; sed etiam terrenæ, & corporeæ facultates, ex ipsius largitate proveniunt: ut meritò rationem earum quaeratur sit; qui non magis possidenda tradidit, quam dispensanda commisit. Muneribus igitur Dei iustè, & sapienter, utendum est, ne materia boni operis fiat causa peccati. S. Leo l. 5. de collectis.

Divitiæ, potestates, & cœtera in hunc modum, quædam subsidia sunt; quibus juvatur ad bonum virtutis, tanquam calamis, & atramentò, ad artem scribendi, Hildebertus ep. 32.

Scorpio, dum nos ferit, venenatus est; at in oleum liquatus, præstans est; & ad proprium morsum, & aculeum, antidotum, & remedium. S. Franc. Salef. in Philoth. p. 1. cap. 19.

§. XVIII.

Divitijs non apponendum cor; modèratè ama.

Multiplicata sunt aqua, & elevaverunt arcem in sublime à terra. Gen. 7. 17. Hæc, in tanta aquarum illuvie, ne unam quidem guttam intrâ se admisit. Oliva t. 2. conc. 33.

Frequentissimè olim Deus in Scriptura Sabbathi observationem imperavit. Ex. 20. 9. 10. Levit. 23. 3. Deut. 5. 13. 14. imò violatoribus capitale supplicium statuit. Ex. 31. 14. Num. 15. 35. Cur in hac lege tam severus Franc. Mendoza in 1. Reg. 5. quia adeò propensi erant ad divitias congregandas, ut in hoc labore totam vitam collocarent. Unde, nisi inde violenter avellerentur, semper terrenis studijs incumberent, nunquam divinis obsequijs vacarent. Quare severissimis legibus opus fuit, quæ illos à temporalium rerum negotio ad cœlestium otium transferrent.

Divitiæ si affluant, nolite cor apponere. Pl. 61. 11. Abundent licet, & sequatur te prosperitas sæculi; tu mari noli credere licet ridenti. *Divitiæ si affluant, si abundant; calca eas, & suspendere ex Deo tuo.* Sanct. Aug. hic. *Nolite cor apponere.* Id est, manus apponere permitto, usum; sed corde amplecti, suspicere, affectu totò in eas ferri, planè dissuadeo. Pinna in Eccl. Ethol. 119.

Concha in mari, licet aquis undique mersa, tamen ne guttam intrâ claustra admittit. Agit quidem in pelago; sed, cum spirare liberius cupit, aut concipere foetum; enatat, & sub pri.